

РОБОТА КОМАНДИ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ ЗАКОНОДАВЧИХ ЗМІН

Якимчук Г. В. (ORCID: 0000-0003-1272-6290)

Інклюзивне навчання дітей з особливими освітніми потребами (ООП), зокрема — з порушеннями психофізичного розвитку, сьогодні в Україні визначається як пріоритетне і впроваджується все більш активно. Відбуваються засадничі зміни у підходах до визначення категорій (типів) особливих освітніх потреб (труднощів) у осіб з ООП, до визначення напрямів, рівнів та обсягу підтримки осіб даної категорії в освітньому процесі. Вони орієнтовані на міжнародні підходи та відображені у змінах до положень нормативно-правових документів [1; 2].

До тепер на заклади освіти покладається відповідальність за організацію психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП. Підставою для організації такого супроводу є встановлення фахівцями інклюзивно-ресурсного центру (ІРЦ) наявності у дитини особливих освітніх потреб та висновок про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи, наданого ІРЦ. Перед створеною у закладі освіти командою психолого-педагогічного супроводу [3] ставляться такі завдання:

- збір інформації про особливості розвитку дитини, її інтереси, труднощі, освітні потреби на етапах створення, реалізації та моніторингу виконання Індивідуальної програми розвитку (ІПР);
- визначення напрямів психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг, що можуть бути надані в межах закладу освіти та забезпечення надання цих послуг;
- розроблення ІПР, моніторинг її виконання з метою коригування та визначення динаміки розвитку дитини;
- надання методичної підтримки педагогічним працівникам закладу освіти з організації інклюзивного навчання;

- створення належних умов для інтеграції дітей з ООП в освітнє середовище;
- проведення консультативної роботи з батьками дітей з ООП щодо особливостей їх розвитку, навчання та виховання;
- проведення інформаційно-просвітницької роботи у закладі освіти серед педагогічних працівників, батьків і дітей з метою недопущення дискримінації та порушення прав дитини, формування дружнього та неупередженого ставлення до дітей з ООП.

Разом з цим, починаючи з 2022 року, заклади освіти наділятимуться правом визначення необхідності додаткової постійної чи тимчасової підтримки першого рівня в освітньому процесі дітям, у яких виникають труднощі під час навчання [1; 2]. Передбачається, що таке рішення може прийматися на основі рішення команди психолого-педагогічного супроводу закладу освіти за результатами оцінки та встановлення потреби дитини у наданні їй підтримки першого рівня. Це означає, що заклад освіти самостійно:

- визначає наявність незначних труднощів, які виникають у дитини під час навчання;
- приймає рішення про надання підтримки першого рівня для осіб, які потребують додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі;
- забезпечує цю підтримку власним ресурсом без залучення додаткового фінансування.

Підставою для організації підтримки першого рівня є проведення командою супроводу оцінки потреби учня в наданні такої підтримки у закладі освіти та протокол про її проведення. Прикметним є те, що оцінка реалізується на рівні закладу освіти.

Окрім цього передбачено урахування складності порушень дітей з ООП і введення багаторівневої підтримки дітей інклюзивних класів і груп в залежності від ступеня прояву труднощів (легкого, помірного, важкого, найтяжчого).

Окреслені зміни, безперечно, дозволять збільшити охоплення дітей, що потребують посиленої уваги фахівців через поодинокі, незначні труднощі в навчальній діяльності, без звернення до ІРЦ, а також індивідуалізувати освітню траєкторію дітей з ООП, що навчаються в інклюзивних групах та класах.а

Проте законодавчі зміни з орієнтацією на забезпечення доступності і безбар'єрності освітніх послуг для осіб з ООП, уведення в практику багаторівневої підтримки осіб з ООП відповідно до їхніх потреб, наділення команди психолого-педагогічного супроводу закладів дошкільної та загальної середньої освіти правом визначення потреби підтримки першого рівня для дітей з незначними, (поодинокими) труднощами I ступеня прояву роблять гостро актуальним питання методичного забезпечення цих закладів щодо рівнів підтримки в освітньому процесі осіб з ООП в інклюзивних групах та класах та їх застосування (методологією визначення категорій (типологій) освітніх труднощів у осіб з ООП, розроблення критеріїв визначення наявності труднощів різного ступеня прояву, що можуть створювати бар'єри в успішному опануванні знань і взаємодії тощо).

Список використаних джерел

1. Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 10 квітня 2019 р. № 530 : Постанова Кабінету Міністрів України від 28 липня 2021 р. № 769. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/769-2021-%D0%BF> (дата звернення 23.10.2021 року).

2. Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2021 р. № 957. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-%D0%BF#Text> (дата звернення 23.10.2021 року).

3. Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.06.2018 року № 609 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0609729-18#Text> (дата звернення 23.10.2021 року).